

Aftale mellem regeringen, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Radikale
Venstre og Socialistisk Folkeparti

om

Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelser til fremtiden

22. november 2018

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
1. Mere praksisfaglighed i folkeskolen	5
2. Et stærkere fundament for valg af ungdomsuddannelse.....	7
3. Kommunerne skal have større ansvar for søgningen.....	12
4. Følge effekten af ændrede rammebetingelser	13
5. 10. klasse skal fortsat bidrage til at øge søgningen til erhvervsuddannelserne	14
6. Dannelse, iværksætteri og videreuddannelsesmuligheder	16
7. Attraktive undervisningsmiljøer, kompetenceudvikling af erhvervsskolelærerne, mindre elevfravær og bedre uddannelsesmuligheder i tyndtbefolkede områder.....	18
8. Adgangskurser, udvidet adgang til grundforløbets første del og nyt grundforløb+	21
9. Høj kvalitet skal få flere til at gennemføre en erhvervsuddannelse	24
10. Større sikkerhed for at få en praktikplads	26
11. Uddannelsesspecifikke initiativer: Social- og sundhedsuddannelserne og de merkantile uddannelser	29
12. Afbureaukratisering, frihed og forenkling.....	31
13. Aftalens øvrige elementer	35
Bilag 1. Aftale om annullering af omprioriteringsbidraget på erhvervsuddannelserne (5. november 2018).....	36
Bilag 2. Økonomi	37

Indledning

En erhvervsuddannelse er en spændende mulighed for mange unge. Det er en uddannelse, der kræver, at både hovedet og hænderne er godt skruet på. Det er en uddannelse, som åbner mange døre til et alsidigt og interessant arbejdsliv og til videre uddannelse.

Derfor er det aftaleparternes ambition, at flere unge vælger en erhvervsuddannelse, og at flere gennemfører uddannelsen. Men det vigtigste er, at de unge vælger en erhvervsuddannelse for deres egen skyld. At blive faglært er et solidt afsæt til at skabe sig en god fremtid.

I Danmark har vi en lang tradition for at uddanne dygtige faglærte, der kan være med til at drive samfundets udvikling frem. Faglærte, som er stolte af deres fag og erhverv. Danmark er både et videns-, service og produktionssamfund, og både offentlige og private virksomheder har brug for dygtige faglærte, der både kan omsætte teori til praksis og udvikle nye produkter og løsninger med afsæt i praktiske erfaringer. Der venter mange gode jobs forude. Alligevel er der alt for få, der vælger en erhvervsuddannelse, og mange falder fra undervejs i deres uddannelsesforløb.

I de sidste 18 år er andelen af unge, der vælger en erhvervsuddannelse direkte fra grundskolen, faldet fra over 30 procent i 2000 til godt 19 procent i 2018. Desuden er tilgangen de seneste år faldet for elever over 18 år.

Cirka halvdelen af en 9. classes årgang vælger i dag at gå videre i 10. klasse, men efter 10. klasse vælger kun 25 procent af disse at fortsætte i en erhvervsuddannelse.

Der er store kommunale forskelle i søgningen til erhvervsuddannelserne direkte fra grundskolen. I 2018 er det kun hver tredje kommune, som opfylder 2020-målet om en søgning på 25 procent, og en række kommuner har en søgning på under 10 procent.

Mange unge træffer omvalg og gennemfører mere end én ungdomsuddannelse. Efter erhvervsuddannelsesreformen har cirka hver tredje elev på grundforløbet tidligere fuldført en ungdomsuddannelse, primært en gymnasial uddannelse. Frafaldet er fortsat for højt, da mindre end halvdelen af eleverne forventes at fuldføre erhvervsuddannelserne.

Med erhvervsuddannelsesreformen fra 2014 blev der gennemført en række grundlæggende ændringer og forbedringer af erhvervsuddannelsernes indhold og struktur. Desuden blev der indført fire klare mål for erhvervsuddannelsernes udvikling for at øge søgningen og styrke gennemførelsen.

Reformen ser ud til at have haft en effekt på både søgningen og frafaldet. Der er dog stadig langt til at opfylde reformmålene om, at mindst 25 procent i 2020 og 30 procent i 2025 skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter grundskolen, samt at fuldførelsen skal stige til mindst 60 procent i 2020 og mindst 67 procent i 2025.

Aftaleparterne er enige om at bygge videre på de gode takter fra henholdsvis erhvervsuddannelsesreformen fra 2014, trepartsaftalen om tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft i hele Danmark og praktikpladser fra 2016, FGU-aftalen fra 2017 samt aftalen om styrket praksisfaglighed i folkeskolen fra 2018.

Aftalens indsatser skal afspejle både de fremtidige behov for arbejdskraft og de enkelte erhvervsuddannelsers (tekniske, merkantile og sundhedsmæssige) tyngde i erhvervsuddannelsesudbuddet.

Aftaleparterne er desuden enige om, at der er behov for nye ambitiøse tiltag og en helt særlig indsats for at styrke søgningen til og gennemførelsen af erhvervsuddannelserne.

Intentionen med aftalen er at sikre, at erhvervsskolerne har gode rammer, der kan understøtte høj faglig kvalitet samt styrke søgningen til og gennemførelsen af erhvervsuddannelserne ved at:

- Styrke praksisfagligheden i folkeskolen
- Skabe et stærkere fundament for de unges valg af ungdomsuddannelse
- Kommunerne skal have større ansvar for søgningen
- Styrke dannelse og iværksætter i erhvervsuddannelserne samt videreuddannelsesmulighederne
- Skabe attraktive undervisningsmiljøer, styrke kompetenceudviklingen af erhvervsuddannelseslærerne, nedbringe elevfraværet og skabe bedre uddannelsesmuligheder i tyndt befolkede områder
- Skabe enklere og mere sammenhængende uddannelsesforløb gennem adgangskurser for voksne på erhvervsskolerne, udvidet adgang til grundforløbets første del og nyt grundforløb+
- Høj kvalitet skal få flere til at gennemføre en erhvervsuddannelse
- Skabe større sikkerhed for at få en praktikplads
- Social- og sundhedsuddannelserne skal appellere til flere
- Afbureaukratisere og give erhvervsskolerne større frihed til at løse kerneopgaven

Desuden er intentionen at

- Følge effekten af ændrede rammebetingelser
- 10. klasse fortsat skal bidrage til at øge søgningen til erhvervsuddannelserne

Regeringen og Dansk Folkeparti indgik den 5. november 2018 aftale om annullering af omprioriteringsbidraget, jf. bilag 1. De øvrige aftaleparter tilslutter sig hermed aftalen.

Aftaleparterne er i forlængelse heraf enige om at videreføre kvalitetspuljen afsat af regeringen og Dansk Folkeparti med finanslovaftalen i 2018 på 168 mio. kr. til 2019. Derved får erhvervsuddannelserne de samme økonomiske rammer i 2019 som i 2018. Midlerne udmøntes efter samme principper som i 2018.

1. Mere praksisfaglighed i folkeskolen

Eleverne skal møde både boglige og praktiske udfordringer i folkeskolen, men gennem en årrække er de praktiske, kreative og håndværksmæssige fag gledet i baggrunden i folkeskolen. Der er behov for at rette op på den balance. Første skridt hertil blev taget i forbindelse med aftalen om styrket praksisfaglighed i folkeskolen fra juni 2018, og nu bliver andet skridt taget.

Aftaleparterne vil sikre mere praksisfaglighed i folkeskolen ved at skabe bedre rammer for et mere forpligtende samarbejde mellem folkeskoler og erhvervsskoler. Folkeskolens udskolings elever skal have et større kendskab til erhvervsuddannelserne og en fortrolighed med erhvervsskolernes faciliteter og lærere. Dette skal ske ad flere veje – ved at udskolings eleverne kan tage deres valgfag på erhvervsskolerne, og ved at erhvervsskolelærerne kan varetage undervisning i folkeskolen.

Derudover skal der være en obligatorisk prøve i det praktiske/musiske valgfag, som eleven har i 7. og 8. klasse. En prøve giver faget en større vægt og skaber en bedre balance mellem boglige og praktiske fag på prøveområdet.

Stærke lærerkompetencer ud i at gennemføre praktisk og anvendelsesorienteret undervisning er også afgørende for elevernes oplevelse og udbytte af de praksisfaglige fag. Derfor skal læreruddannelsen i højere grad give de studerende redskaber til at tilrettelægge praksisfaglige forløb.

Aftaleparterne ønsker at understøtte virksomhederne i at invitere skoleeleverne ind i deres virkelighed, så eleverne kan se, hvordan undervisningen kan bruges i praksis. I den forbindelse ønsker aftaleparterne også at betone vigtigheden af, at det vejledningsmateriale om erhvervspraktik, som aftaleparterne i juni 2018 aftalte at få udviklet, skal indeholde eksempler på, hvordan kommuner og skoler kan understøtte og tilrettelægge erhvervspraktikken med henblik på blandt andet at imødekomme skoletrætte elever. Det kan blandt andet ske ved at fordele erhvervspraktikken over en længere periode, hvor skoleeleverne er på praktikstedet i for eksempel 4 til 8 timer om ugen.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Erhvervsskolerne får mulighed for at udbyde valgfag for elever i folkeskolens 7.-9. klasse på erhvervsskolerne. Valgfagenes emner vælges af erhvervsskolen ud fra hvilke lærerkompetencer, erhvervsskolen råder over og skal følge de kommunale regler for valgfag og de regler for valgfag, som følger af folkeskoleloven. Kommunalbestyrelsen vil fortsat have det overordnede ansvar for undervisningen i folkeskolen og skal derfor sikre sig, at den kan føre tilsyn med den undervisning, der gennemføres på erhvervsskolen, herunder med at lærerne har de fornødne kvalifikationer, f.eks. i form af en diplomuddannelse i erhvervspædagogik.
- Erhvervsskolerne skal have mulighed for at udbyde undervisningen i de obligatoriske praktiske/musiske valgfag i 7. og 8. klasse på folkeskolerne. Undervisningen tilrettelægges af lærere fra erhvervsuddannelserne, som har kompetencer og kvalifikationer svarende til en person med særlige kvalifikationer til at undervise i enkelte fag, jf. folkeskolelovens § 28, stk. 2. Skolelederen vil fortsat have det overordnede ansvar for undervisningen på skolen og skal derfor føre tilsyn med undervisningen, herunder med at lærerne har de fornødne kvalifikationer, f.eks. i form af en diplomuddannelse i erhvervspædagogik.

- Erhvervsskolerne skal have mulighed for at udbyde relevante forløb, der opfylder kravene i Fælles Mål for fagene, og facilitere praksisfaglige aktiviteter på folkeskolerne som led i den understøttende undervisning i større omfang, end hvad rammerne for åben skole i dag tillader. Undervisningen tilrettelægges af lærere fra erhvervsuddannelserne, som har kompetencer og kvalifikationer svarende til en person med særlige kvalifikationer til at undervise i enkelte fag, jf. folkeskolelovens § 28, stk. 2. Skolelederen vil fortsat have det overordnede ansvar for undervisningen på skolen og skal derfor føre tilsyn med undervisningen, herunder med at lærerne har de fornødne kvalifikationer, f.eks. i form af en diplomuddannelse i erhvervspædagogik.
- Undervisningsministeriet udarbejder et vejledende takstkatalog for erhvervsskolernes aktiviteter, som erhvervsskoler og kommuner kan tage afsæt i, når de indgår aftaler og overenskomster.
- Den aftalte prøve i 8. klasse i elevens obligatoriske praktiske/musiske valgfag gøres obligatorisk.
- Den obligatoriske prøve i 8. klasse i elevens obligatoriske praktiske/musiske valgfag skal tælle med i beregningen af, om eleven har bestået folkeskolens afgangseksamen.
- Undervisningsministeren gennemfører et rammeforsøg efter folkeskolelovens § 55 med etablering af udskolingslinjer vedrørende EUD8/9, hvor eleverne i 8. og 9. klasse modtager undervisning i en reduceret fagrække (dansk, matematik, engelsk og fysik/kemi) i folkeskolen og undervisning i praksisorienterede fag (valgfag) på erhvervsskolen. Der afsættes en økonomisk ramme i 2019-2022 til udmøntning af forsøget. Den nærmere udmøntning vil blive drøftet med folkeskoleforligskredsen.
- Der nedsættes en tværministeriel arbejdsgruppe til at gennemgå reglerne om skoleelevers ophold på virksomheder med henblik på at fjerne unødige barrierer, der står i vejen for, at flere produktionsvirksomheder får mod på at indgå i samarbejder om åben skole og erhvervspraktik. Arbejdet skal inden skoleåret 2019/20 munde ud i vejledninger til virksomheder og skoler om både erhvervspraktik og åben skole.
- Folkeskolernes anvendelse af erhvervspraktik skal følges, og der afsættes en økonomisk ramme til at afprøve og udbrede erfaringer med få ugentlige timer til erhvervspraktik samt andre tiltag, der kan tilrettelægge erhvervspraktikken med henblik på at imødekomme skoletrætte elever.
- Det skal drøftes med professionshøjskolerne, hvordan de i højere grad kan indtænke relevante praktiske og anvendelsesorienterede undervisningsmetoder i læreruddannelsen.
- Følge og drøfte realiseringen af intentionerne om mere praksisfaglighed i udskolingen i forlængelse af aftalen om styrket praksisfaglighed i folkeskolen fra juni 2018 samt initiativer i denne aftale i regi af folkeskoleforligskredsen.

2. Et stærkere fundament for valg af ungdomsuddannelse

Nationalt program for valg af ungdomsuddannelse

Ingen skoleelever er ens, og alle har ressourcer og potentialer. Det er derfor vigtigt, at eleverne i højere grad udfordres i deres valg af ungdomsuddannelse, og at de får en bedre og mere sammenhængende introduktion til alle de mange muligheder, der findes. Elever i udskolingen møder allerede i dag en række aktiviteter, som skal ruste dem til at vælge og gennemføre en ungdomsuddannelse. Men nogle kommuner mangler viden og værktøjer til systematisk introduktion til ungdomsuddannelserne. Der er brug for et samlet program, som skal bidrage til at sikre, at alle elever i grundskolen præsenteres for en systematisk, koordineret og struktureret indsats, hvor undervisningsbaserede udskolingsaktiviteter og vejledning kobles tæt sammen. Det er vigtigt for alle elever at møde en tidlig og alsidig introduktion til ungdomsuddannelserne. Det er deres fremtid, det handler om,

Ud over forældrene er lærerne vigtige i forhold til unges valg af uddannelse. Derfor er det afgørende, at lærerne får en fremtrædende rolle i forhold til at hjælpe og støtte eleverne i at træffe de bedste uddannelsesvalg. Eleverne skal have et realistisk billede af, hvad de forskellige uddannelser kræver og indeholder, hvilke jobs de kan føre til, og hvilket fagligt niveau disse kræver. På den måde kan der i højere grad gøres op med automatvalget og sikres, at eleverne rent faktisk vælger uddannelse ud fra deres evner, interesser og fremtidsdrømme.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Etablere et nationalt program for valg af ungdomsuddannelse, som skal bidrage til at sikre, at alle elever i grundskolen præsenteres for en systematisk, koordineret og struktureret indsats, hvor undervisningsbaserede udskolingsaktiviteter og vejledning kobles tæt sammen, og hvor lærerne får en fremtrædende rolle i forhold til elevernes valgkompetence.
- Det nationale program er en samlet retningsgivende ramme for indsatser relateret til valg af ungdomsuddannelse i udskolingen og omfatter en række indsatser og initiativer, der bidrager til, at eleverne udfordres i deres valg af ungdomsuddannelse.
- Programmet skal understøtte en ny praksis i udskolingsaktiviteterne og blandt andet indeholde metoder og materialer til brug i de aktiviteter, der skal sikre en styrket vejlednings- og afklaringsindsats i udskolingen.
- Den eksisterende formålsbestemmelse i vejledningsloven justeres, så det tydeliggøres, at vejledningen også skal sikre en tydelig afklaring og forventningsafstemning holdt op imod en realistisk forståelse hos eleven af muligheder og forudsætninger på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet. Ændringen af formålsbestemmelsen ændrer ikke ved elevens frie valg og det eksisterende krav om målrettet progression i vejledningsindsatsen.
- Undervisningsministeriet nedsætter et fagligt panel i perioden 2020 til 2022, der kvalificerer indsatser og tiltag herunder udvikling af materialer og værktøjer i det nationale program.

Systematisk tilgang til uddannelsesvalget

Elever i udskolingen deltager allerede i dag i en række aktiviteter, som skal klæde dem på til at vælge og gennemføre en ungdomsuddannelse. Der er et klart behov for bedre koordination og større sammenhæng i aktiviteterne. Det skal være sådan, at alle elever og forældre, uanset hvor i landet de bor, mødes af en sammenhængende plan for udskolingsaktiviteterne.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Elever i 8. og 9. klasse skal understøttes i deres afklaring af uddannelsesvalg via en sammenhængende plan af indsatser i udskolingen. Eksisterende og nye vejlednings- og undervisningsbaserede aktiviteter skal kædes sammen og integreres i undervisningen. Den enkelte kommune har ansvaret for udarbejdelse af planen i den enkelte kommune og for at sikre, at indsatserne opleves sammenhængende for den enkelte elev og forældrene.
- Det faglige panel bistår Undervisningsministeriet med at udvikle materialer, som skal give eleverne en klar forståelse for og indsigt i, hvad der møder dem i udvalgte fag i ungdomsuddannelserne. Materialet har for eksempel fokus på de matematikfaglige kompetencekrav eller kompetencekrav i andre fag i ungdomsuddannelserne. Andre materialer skal understøtte elevernes selvrefleksion i tilknytning til uddannelsesparathedsvurderingerne i 8. og 9. klasse. Det er ikke obligatorisk at anvende materialerne.

Nye modeller for uddannelsesparathedsvurdering og introducerende forløb

I dag får eleverne deres første uddannelsesparathedsvurdering i 8. klasse. Vurderingen bliver givet ud fra elevernes eget ønske om valg af ungdomsuddannelse. Eleverne har mulighed for at vælge én eller flere ungdomsuddannelser, som lærere og vejledere skal uddannelsesparathedsvurdere eleven på baggrund af.

Der er behov for, at eleven åbner uddannelsesvalget op og forholder sig til flere ungdomsuddannelser.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- De tre ungdomsuddannelser ligestilles i forhold til, at alle elever i grundskolen skal uddannelsesparathedsvurderes til både de treårige gymnasiale uddannelser, 2-årigt hf og erhvervsuddannelser uanset valg af ungdomsuddannelse. Når eleven er blevet uddannelsesparathedsvurderet i forhold til de tre ungdomsuddannelser, er det fortsat sådan, at eleven har ret til en særlig skole- og vejledningsindsats, hvis eleven er vurderet ikke-uddannelsesparat til elevens ønskede uddannelse.
- Der er behov for at nedsætte en ekspertgruppe, som kommer med vurderinger og anbefalinger til følgende punkter:
 - Uddannelsesparathedsvurderingen skal understøtte elevens progression, en realistisk forventningsafstemning i forhold til uddannelsesvalg og elevens ønsker.

Uddannelsesparathedsvurderingen skal bidrage til at vejlede i forhold til det faktiske faglige niveau, som de enkelte uddannelser har, med udgangspunkt i elevens ditto.

- En model, der sikrer, at alle elever ved udgangen af 9. klasse har en plan med konkrete mål for en ungdomsuddannelse, FGU eller andet. Dette skal afspejles i vejledningen af eleverne.
- Hvordan den fremtidige helhedsvurdering i uddannelsesparathedsvurderingen skal indrettes. De nuværende elementer i uddannelsesparathedsvurderingen udgøres af de faglige, personlige, sociale og praksisfaglige forudsætninger.
- Model for hvordan og i hvilket omfang arbejdet med uddannelsesparathedsvurderingen og den nye forenkledede elevplan kan sammentænkes i ét redskab.
- Ekspertgruppens arbejde og anbefalinger skal sammentænkes og koordineres i videst muligt omfang med rådgivningsgruppen relateret til forenklet elevplans anbefalinger og vurderinger med henblik på at sikre en sammenhængende løsning.

Introduktionskurser i 8. klasse og brobygning i 9. klasse er aktiviteter, der potentielt kan give de unge et konkret indblik i de forskellige muligheder. Når eleven kommer ud i virkeligheden på ungdomsuddannelsesinstitutionerne og virksomhederne kan det åbne nye horisonter og være med til at give eleven mere afklaring af valget af ungdomsuddannelse.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Der skal udarbejdes en fremtidig model for introduktion til ungdomsuddannelserne inden for den nuværende økonomiske og tidsmæssige ramme til introduktionskurser og brobygning, hvor valg af ungdomsuddannelse er i hovedfokus. Aftaleparterne er enige om, at introduktionskurser og brobygning i 8. og 9. klasse ikke fungerer hensigtsmæssigt i dag.
- Modellen skal tage højde for, at introduktionen til ungdomsuddannelserne skal ske på baggrund af et samarbejde mellem blandt andet folkeskolen, ungdomsuddannelserne og eventuelt virksomheder m.v. og at eleverne skal stifte bekendtskab med ungdomsuddannelserne og de respektive ungdomsuddannelsesmiljøer. Introduktionen skal endvidere sammentænkes med de øvrige udskolingsaktiviteter i folkeskolen. Endelig skal ekspertgruppen forholde sig til det obligatoriske emne uddannelse og job.

Styrket kollektiv vejledning i udskolingen

I den kollektive vejledning bliver eleverne indført i ungdomsuddannelserne, uddannelsessystemet og ansøgningsprocessen. Der er mellem kommunerne stor variation i forhold til, hvordan den kollektive vejledning gennemføres, og hvordan opgaven med at formidle viden om erhvervsuddannelserne gribes an. Det er intentionen med den kollektive vejledning, at den skal bidrage til, at eleverne udfordres i deres forestilling om valg af uddannelse og job. Denne hensigt samt bestræbelsen på, at flere skal søge en erhvervsuddannelse, gør det relevant at sikre større ensartethed og øget kvalitet i den kollektive vejledning af eleverne i udskolingen.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Den kollektive vejledning skal som i dag have særligt fokus på at vejlede eleverne om valget af ungdomsuddannelse. For at understøtte dette udvikles der et nationalt informationsmateriale til anvendelse i den kollektive vejledning, som stilles til rådighed for vejledere, som varetager opgaven. Materialet udarbejdes af Undervisningsministeriet i samarbejde med et fagligt panel, jf. ovenfor om nationalt program for valg af ungdomsuddannelse.
- Ud over de emner, som den kollektive vejledning indeholder i dag, vil der blive udarbejdet vejledninger og forslag til blandt andet didaktiske modeller for den kollektive vejledning og konkret beskrivelse af, hvordan den kollektive vejledning kan tilrettelægges.
- Samarbejdet mellem lærerne og professionelle vejledere er vigtigt. Det er ikke aftaleparternes hensigt, at der skal ske en svækkelse af den professionelle vejledning.

Kompetenceudvikling af vejledere og folkeskolelærere

Lærerne skal spille en mere aktiv rolle i forbindelse med elevens valg af ungdomsuddannelse, og lærere og vejledere skal være med til at udvide elevernes horisont og gøre op med automatvalget. Men langt de fleste lærere og vejledere har en læreruddannelse, og de kender derfor ikke så meget til erhvervsuddannelserne i praksis. Kun 12 procent af lærerne mener, at de har et godt kendskab til erhvervsuddannelserne. Det kan være vanskeligt at indføre eleverne i uddannelser, man ikke kender selv, og derfor er der også større risiko for, at fokus bliver på gymnasiet. Der er derfor brug for, at lærerne får en større viden om erhvervsuddannelserne og de mange muligheder og karriereveje, uddannelserne giver.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Der etableres et kompetenceudviklingsprogram for folkeskolelærere og vejledere, som skal sikre, at de får en stærkere viden om erhvervsuddannelserne og de muligheder, valget af en erhvervsuddannelse giver. Kompetenceudviklingsprogrammet har endvidere til formål at styrke lærerkompetencerne til varetagelse af undervisningen i ”Uddannelse og Job” og skal understøtte lærerne i at arbejde med en systematisk tilgang til uddannelsesvalget.
- Kompetenceudviklingsprogrammet, som udvikles af Undervisningsministeriet, indeholder to spor:

Konkret kompetenceudvikling og understøttelse af lærerne. Opkvalificering af lærerne skal ske i form af et særligt tilrettelagt program i regi af Undervisningsministeriets læringskonsulentkorps. Programmet udarbejdes i samarbejde med videnspersoner på området, herunder faglige udvalg, organisationer m.m.

Understøttende materialer. Der samles og udvikles en række materialer, som kan anvendes i den konkrete understøttelse af lærernes kompetencer.

- Afsætte en økonomisk ramme til understøttelse af at folkeskolelærere og vejledere kan komme i praktik på erhvervsskolerne.
- Som led i opfølgningen af en igangværende evaluering af læreruddannelsen i Uddannelses- og Forskningsministeriet vil det blive undersøgt, hvorvidt ”Uddannelse og job” i lighed med

læreruddannelsens øvrige frivillige kurser i folkeskolens obligatoriske emne kan opdateres og styrkes.

3. Kommunerne skal have større ansvar for søgningen

Målsætningen for søgning til erhvervsuddannelserne er en national og landsdækkende målsætning. Søgningen til ungdomsuddannelserne er forskellig fra kommune til kommune. Det har betydning for elevernes valg om, de for eksempel bor i by- eller landkommune, det socioøkonomiske indeks for kommunen, antallet af erhvervsskoler og gymnasier beliggende i kommunen m.m. I nogle kommuner søger under 5 procent af en årgang ind på en erhvervsuddannelse efter 9. eller 10. klasse – i andre kommuner, er det næsten 40 procent.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Kommunalbestyrelsen forpligtes til at udarbejde lokale måltal for søgningen til ungdomsuddannelserne med henblik på at understøtte, at kommunerne aktivt arbejder for at øge søgningen til erhvervsuddannelserne. Hver enkelt kommune skal fastsætte egne mål for elevernes uddannelsesvalg i forlængelse af 9. og 10. klasse, dvs. overgang til erhvervsuddannelser og gymnasiale ungdomsuddannelser. Måltallet samt de aktuelle søgetal skal offentliggøres på kommunens hjemmeside. Hvis de aktuelle søgetal til erhvervsuddannelserne ligger under 10 procent, skal kommunen offentliggøre en handlingsplan for, hvad kommunen vil gøre for at øge søgningen til erhvervsuddannelserne. Det understøttes, at kommunerne kan følge deres elever. Af hensyn til det lokale ressourceforbrug stilles der ikke krav til kommuner med søgetal på over 10 procent om, at strategier mv. indsendes centralt eller offentliggøres.
- Stifte en pris, som undervisningsministeren overrækker ved en årlig ceremoni. Prisen tildeles den kommune, som har haft den største stigning (i procentpoint) i søgningen til erhvervsuddannelserne. Kun kommuner med en søgning på minimum 10 procent kan komme i betragtning til prisen. Stigningen i søgetallet skal omfatte mindst 10 elever. Prisen består blandt andet af et beløb på 100.000 kr. Undervisningsministeren kan desuden uddele en ”Falke-pris” til en kommune, som har gjort sig særligt bemærket i forhold til at forbedre søgningen eller ved en særlig indsats for at øge søgningen.

4. Følge effekten af ændrede rammebetingelser

Der er med aftalen om erhvervsuddannelsesreformen fra 2014 indført adgangskrav til erhvervsuddannelserne. Der blev ligeledes med gymnasireformen fra 2016 indført nye adgangsforsudsætninger til de gymnasiale uddannelser, og i samme forbindelse blev folkeskolens afgangsprøve ændret til en afgangseksamen.

Aftaleparterne er enige om, at:

- Følge effekten af de ændrede rammebetingelsers betydning for søgningen til ungdomsuddannelserne.

5. 10. klasse skal fortsat bidrage til at øge søgningen til erhvervsuddannelserne

I mange år har cirka halvdelen af en 9. classes årgang valgt at gå videre i 10. klasse. Men når det ekstra skoleår er slut, vælger kun hver fjerde elev i 10. klasse at fortsætte på en erhvervsuddannelse. Meget tyder på, at det hænger sammen med, at mulighederne med erhvervsuddannelserne ikke eksponeres tilstrækkeligt for eleverne i 10. klasse. På linje med at den målrettede indsats i udskolingen skal understøtte en øget søgning til erhvervsuddannelserne, skal 10. klasse fortsat bidrage til at øge søgningen til erhvervsuddannelserne.

Det er allerede i dag muligt for en kommune – efter driftsoverenskomst – at henlægge 10. klasseaktivitet til en erhvervsskole, og flere erhvervsskoler har erfaringer med at udbyde 10. klasse på vegne af én eller flere kommuner.

Aftaleparterne noterer sig, at:

- Regeringen vil nedsætte et ekspertudvalg, som inden udgangen af 2019 blandt andet skal komme med anbefalinger til, på hvilke måder 10. klasse indholdsmæssigt kan rettes imod erhvervsuddannelserne. Udvalgsarbejdet skal tage afsæt i, at 10. klasse og udskolingen også fremadrettet skal rumme relevante udfordringer for elever, der primært orienterer sig mod de gymnasiale uddannelser. Ekspertgruppens anbefalinger skal rette sig imod alle skoleformer, der i dag udbyder 10. klasse og 10. skoleår, herunder folkeskoler, ungdomsskoler, efterskoler, frie fagskoler, frie grundskoler, dagbehandlingstilbud, behandlingshjem samt kommunale specialtilbud. Det skal i den forbindelse tages højde for, at nogle af skoleformerne – herunder efterskolerne – er kostskoler med et døgntilbud, så det skal udbydes i en tillempet form, der tager afsæt i skoleformens særlige karakteristika. Aftalekredsen orienteres undervejs.

Aftaleparterne er enige om, at:

- For at understøtte at flere erhvervsskoler og kommuner indgår driftsoverenskomster om at udbyde 10. klasse, afsættes der 45 mio. kr. til erhvervsskoler og kommuner, der skal bidrage til, at flere erhvervsskoler fremadrettet udbyder 10. klasseaktivitet på vegne af kommunen.
- Tilskuddet udmøntes som en præmie til erhvervsskoler og kommuner i ligelig fordeling, idet erhvervsskolen og kommunen indfrier præmien for hver kommune, hvor der indgås en ny driftsoverenskomst, hvor mere end halvdelen af kommunens 10. klasseelever er omfattet. Præmien gradueres, så der tages højde for, hvor mange elever driftsoverenskomsten omfatter, således at der udbetales i alt 2 mio. kr. til deling, hvis overenskomsten omfatter mere end 100 elever, 1,5 mio. kr. til deling for overenskomster for mellem 50-100 elever og 1 mio. kr. til deling, hvis overenskomsten omfatter under 50 elever. Beregningen af elevtallet bygger på elevtallet i 10. klasse for det aktuelle skoleår, hvor overenskomsten indgås. Præmien udbetales i den rækkefølge, driftsoverenskomsterne indsendes til Undervisningsministeriet. Såfremt der indgås flere driftsoverenskomster, end der er afsat midler til i det pågældende finansår, skubbes præmieudbetalingen til det følgende finansår. Præmieordningen evalueres i 2023.

- Undervisningsministeriet vil jævnligt offentliggøre den aktuelle status på antallet af præmieudbetalinger. Hvis erhvervsskoler og kommuner samlet set i perioden overopfylder i forhold til tilskuddets formål, således at de afsatte midler er opbrugt inden udgangen af 2022, vil det blive offentliggjort, at der ikke længere kan hentes præmier. Såfremt erhvervsskoler og kommuner indgår færre driftsoverenskomster, end der er afsat midler til, anvendes de overskydende midler til samme formål, for eksempel til aktiviteter, der relaterer sig til anbefalingerne fra ekspertgruppen om 10. klasse.
- For at understøtte indgåelsen af driftsoverenskomster, udarbejder Undervisningsministeriet en vejledning m.v. til kommuner og erhvervsskoler. Det præciseres i den forbindelse, at driftsoverenskomsten skal omhandle procedurer for, hvordan elever, der ikke overholder de fastsatte ordensregler, håndteres, herunder i forhold til de eksisterende muligheder for at udskrive en elev i 10. klasse, jf. § 8 i bekendtgørelse om fremme af god orden i folkeskolen.

6. Dannelse, iværksætteri og videreuddannelsesmuligheder

Dannelse og iværksætteri i erhvervsuddannelserne

Erhvervsuddannelserne og erhvervsskolerne er en stærk ramme for dannelse, forstået som karakterdannelse og faglig stolthed. På en erhvervsuddannelse udvikler eleven eksempelvis vedholdenhed, omsorg og beslutsomhed. Gennem tilegnelsen af erhvervsuddannelsernes fagområder og faglige håndværk styrkes eksempelvis elevernes personlige integritet, omsorg og respekt for håndens arbejde.

For at understøtte og tydeliggøre erhvervsskolerne og erhvervsuddannelserne som stærke dannelsesmiljøer og derved tiltrække flere unge direkte fra grundskolen, er der behov for et styrket fokus på, at unge i høj grad dannes, når de går på en erhvervsuddannelse, og at det er erhvervsskolernes opgave at sætte dette aftryk i de faglige miljøer.

Undervisningen i iværksætteri skal styrkes, så unge også støttes i ønsket om at etablere egen virksomhed.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Der gennemføres et program, der skal udvikle og afprøve redskaber til den enkelte erhvervsskolars arbejde med karakterdannelse. Programmet skal adressere dannelsesaspektet gennem eksempelvis erfaring og viden om håndværk, industri, service og formgivning. Formålet med programmet er således at nære den faglige stolthed i erhvervsuddannelserne, og programmet vil tage udgangspunkt i emner som eksempelvis handlekraft, nærvær, ordentlighed og civilsamfund.
- Styrke og tydeliggøre dannelsesaspektet i erhvervsuddannelserne gennem ændring af formålsbestemmelsen i erhvervsuddannelsesloven, så det fremgår, at karakterdannelse og faglig stolthed er et af flere formål med uddannelserne.
- Styrke erhvervsskolernes arbejde med iværksætteri ved, at der – med inspiration i allerede eksisterende materiale – udarbejdes praksisnært undervisningsmateriale i at etablere egen virksomhed til EMU.dk. Materialet skal konkret kunne anvise, hvordan man starter egen virksomhed, og skal kunne anvendes både i erhvervsfagene på grundforløbets 1. del, på grundforløbets 2. del og i hovedforløbet.
- Opfordre de faglige udvalg til at overveje, om det vil være relevant at have særligt fokus på at fastsætte obligatoriske mål for iværksætteri og ledelse i hovedforløbet.

Videreuddannelsesmuligheder og studiekompetence

Der er allerede som følge af erhvervsuddannelsesreformen givet gode muligheder for, at personer med en erhvervsuddannelse kan optages på en videregående uddannelse. Der er dog fortsat både reelle og oplevede barrierer for at videreuddanne sig på baggrund af en erhvervsuddannelse.

Der er behov for en overskuelig model for videreuddannelsesmuligheder på erhvervsuddannelserne, blandt andet fordi adgangskravene varierer for hver enkelt erhvervsuddannelse på grund af forskellene i erhvervsuddannelsernes indhold og niveau.

Erhvervsuddannelserne er både erhvervskompetencegivende og giver kompetence til at videreudanne sig. Der er behov for at tydeliggøre, at erhvervsuddannelserne ikke er et endeligt erhvervsvalg, og at tydeliggøre at erhvervsuddannelser både giver erhvervs- og studiekompetence.

Erhvervsuddannede, der ønsker at læse videre, kan have behov for at supplere med gymnasiale fag for at leve op til specifikke adgangskrav på de videregående uddannelser.

Elever fra erhvervsuddannelserne kan ikke søge om optag på en videregående uddannelse via kvote 1 med frist den 5. juli. Eleverne skal derfor ansøge gennem kvote 2 med frist den 15. marts, hvilket kan udgøre en barriere for nogle.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Antallet af elever med en erhvervsuddannelse, der påbegynder en videregående uddannelse skal stige fra det nuværende niveau på cirka 4.200 personer. Samlet overgang til videregående uddannelser inden for fem år opgøres fordelt på enkeltuddannelser. Aftaleparterne vil følge udviklingen via årlige afrapporteringer og årligt drøfte udviklingen med henblik på at sikre gode muligheder for videre uddannelse.
- Styrke professionshøjskolernes muligheder for udvikling af udbud af adgangskurser på gymnasialt niveau til udvalgte professionsbacheloruddannelser for erhvervsuddannede, som det kendes fra adgangskurser til maskinmester- og ingeniøruddannelserne. Der udvikles kurser til de to professionsbacheloruddannelser: Pædagoguddannelsen og finansbacheloruddannelsen. Der afsættes en økonomisk ramme til udvikling af adgangskurser.
- Det er ambitionen, at flere faglærte får adgang til erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser – enten med eller uden supplerende, og uden at det går ud over kvaliteten i uddannelserne. Dette vil i de kommende år være et særligt opmærksomhedspunkt i de årlige drøftelser med udbydere af erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne om adgangskrav. Der skal ligeledes ses på, hvordan de relevante muligheder for supplerende i fag på gymnasialt niveau kan styrkes for erhvervsuddannede.
- Etablere en simpel kommunikativ model (for eksempel farvekoder) for inddeling af erhvervsuddannelser i forhold til videreuddannelsesmuligheder. Modellen skal give øget gennemsækelighed om konkrete videreuddannelsesmuligheder ved den enkeltes uddannelsesvalg, herunder adgangskrav.
- Erhvervsuddannelserne i formålsbestemmelsen for lov om erhvervsuddannelser defineres som studiekompetencegivende i tillæg til at være erhvervskompetencegivende, hvilket vil betyde, at videreuddannelsesmulighederne fremhæves på lige fod med beskæftigelsesmulighederne.
- Fjerne krav om fag på C-niveau for at få adgang til Gymnasiale Suppleringskurser (GSK).
- Optagelsesmuligheder for erhvervsuddannede inddrages i Uddannelses- og Forskningsministeriets kommende arbejde med at belyse mulighederne for et bedre optagesystem, der iværksættes som opfølgning på anbefalingerne fra Udvalget om bedre universitetsuddannelser.

7. Attraktive undervisningsmiljøer, kompetenceudvikling af erhvervsskolelærerne, mindre elevfravær og bedre uddannelsesmuligheder i tyndtbefolkede områder

Undervisningsmiljøer

Elevernes vurdering af ungdomsuddannelsesmiljøet viser, at 40 procent af dem, der kommer direkte fra 9./10. klasse, og kun 23 procent af de øvrige elever under 25 år er helt enige i, at der er et godt ungdomsuddannelsesmiljø på skolen. Mellem 42 og 57 procent af skolerne har igangsat nye tiltag, der er rettet mod de unge elevers udvikling af erhvervsfaglig identitet. Eleverne skal sikres mere sammenhængende forløb fra start til slut og et attraktivt undervisningsmiljø for unge og ældre elever med øget elevinddragelse, stærk identitetsskabelse og fælleskab.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Igangsætte en landsdækkende indsats for at udvikle og udbrede god praksis om undervisningsmiljøer, herunder et forslagskatalog til den gode modtagelse og afslutning. Indsatsen skal blandt andet have fokus på at tiltrække flere piger og kvinder til traditionelle mandefag og flere drenge og mænd til traditionelle kvindefag.
- Der afsættes midler til ritualer og traditioner for afslutning, herunder øget anvendelse af medaljer. Arbejdsmarkedets parter inddrages sammen med erhvervsskolerne, herunder eleverne, i udviklingen af indsatsen.
- Der indføres krav til erhvervsskolerne om øget elevinddragelse, herunder i opfølgning på trivselsmålingerne, med henblik på øget fokus på eleverne og inddragelse af deres perspektiv.

Kompetenceudvikling af erhvervsuddannelseslærerne

Det kræver stærke pædagogiske kompetencer og miljøer at uddanne en så differentieret målgruppe, som erhvervsuddannelseseleverne udgør. Lærere på erhvervsuddannelserne skal i dag gennemføre en erhvervspædagogisk læreruddannelse. Supervision af lærernes undervisning kan desuden medvirke til at løfte det faglige undervisningsniveau.

Følgforskningen viser, at der overordnet set har været en negativ udvikling i skolernes forberedelse af opfølgning på og inddragelse af elevernes praktik. Samtidig er andelen af elever, som oplever en god sammenhæng mellem skole og praktik – før og efter reformen – faldet. Lærere, der har haft samtaler med og eventuelt også besøg på praktikstederne, finder det givtigt, men også ressourcekrævende.

Aftaleparterne er enige om, at erhvervsskolerne med annullering af omprioriteringsbidraget får mulighed for at understøtte kvaliteten i undervisningen. Det er afgørende, at erhvervsuddannelseslærerne teknologisk og fagligt er opkvalificerede til fortsat at levere tidssvarende undervisning af høj kvalitet. Aftaleparterne har derfor en klar forventning om, erhvervsskolerne vil arbejde på vedvarende at:

- Styrke nye erhvervsuddannelseslæreres undervisningspraksis gennem decentral supervision af undervisningen.

- Sende erhvervsuddannelseslærerne på virksomhedsforløb med henblik på faglig og teknologisk opkvalificering og for at styrke sammenhængen mellem skole og praktik.

Aftaleparterne er desuden enige om, at:

- Det er centralt for at sikre høj faglig kvalitet i undervisningen, at erhvervsskolerne har fokus på kompetenceudviklingsindsatsen. Der fastsættes ikke konkrete modeller og måltal for erhvervsskolernes gennemførelse af supervision og virksomhedsforløb. Det er derfor op til den enkelte skole at prioritere den samlede kompetenceudviklingsindsats.

Aftaleparterne er desuden enige om, at:

- Uddannelses- og Forskningsministeriet drøfter behovet for øget fokus på lærerhåndværket i den erhvervspædagogiske diplomuddannelse med professionshøjskolerne. Det kan for eksempel være emner som tilrettelæggelse af undervisning, brug af relevante digitale værktøjer og kompetencer, fagdidaktik og teamsamarbejde.

Mindre elevfravær på erhvervsuddannelserne

Erhvervsskolerne skal løbende registrere elevernes fravær, herunder om fraværet har haft lovlig grund. Der findes i dag en teknisk løsning, der kan give praktikvirksomheden besked (pr. sms/mail), når læreren registrerer fravær for virksomhedens elever typisk på hovedforløbet. I dag er der i statistikken ikke nogen opgørelser af fravær, men kun opgørelser af tilstedeværelse og holddeltagelse.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Hver enkelt elev på erhvervsuddannelserne skal – ligesom eleverne på de gymnasiale uddannelser – opleve, at det er vigtigt at møde op hver dag – både på skolen og i praktikken. Skolerne skal have fokus på elevernes fravær og arbejde målrettet for at reducere det samlede fravær. Der skal være gennemsigtighed om fravær på den enkelte institution, og skolerne skal følge op på elever med højt fravær.
- Iværksætte en informationskampagne om den eksisterende abonnementsordning (pr. sms/mail) og at udarbejde standardmateriale, som erhvervsskolerne kan give til virksomhederne ved indgåelse af uddannelsesaftale. Formålet er at sikre, at virksomheder får oplysninger om elevernes fravær, når eleven er lønnet af virksomheden.
- Indføre krav om, at erhvervsskolerne fremover skal registrere elevernes fravær elektronisk.
- Elevernes fravær skal indberettes fra erhvervsskolernes studieadministrative systemer til Undervisningsministeriet, så fravær fremover kan indgå i Datavarehuset/uddannelsesstatistikken.
- Oplysninger om den enkelte elevs fravær skal være tilgængelige for elevens praktikvirksomhed under elevens ansættelse på praktikpladsen.dk, som er den fremtidige platform for dialog om praktikpladser mellem praktiksted, elev og skole.

Bedre uddannelsesmuligheder i tyndt befolkede områder

Etablering af kostafdelinger (skolehjem) kan understøtte et godt ungemiljø. Skoler med skolehjem fremhæver, at elevernes større tilknytning til skolen er med til at skabe et godt socialt miljø og kan bidrage til tryghed i uddannelsesmiljøet generelt.

Det skal være mere attraktivt for de unge at flytte til erhvervsskoler, der ligger i tyndt befolkede områder og muligt at opretholde flere uddannelsestilbud samt skabe en større mobilitet.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Gennemføre forsøg i perioden 2019-2022 med optag på skolehjem for elever, som kunne have søgt en uddannelse tættere på egen bopæl (inden for 5 kvarters transportafstand), med henblik på at de kan bo og uddanne sig på en anden skole med skolehjem, hvis denne skole ligger i et tyndt befolket område. Der er tale om en forsøgsordning, der skal understøtte flere uddannelsestilbud i tyndt befolkede områder og skabe en større mobilitet blandt de unge. Dette skal blandt andet ske ved at have pædagogisk opmærksomhed på at skabe velfungerende sociale tilbud til elever, der tager ophold på skolehjem langt fra deres egne hjem. Forsøget skal også have fokus på at vejlede grønlandske og færøske elever til at tage deres uddannelser på skoler med skolehjem i tyndt befolkede områder.
- Der afsættes en økonomisk ramme i 2019 til et særtilskud i form af et tillæg til små erhvervsskoler, der modtager udkantstilskud, og som har under 450 årselever.
- Der afsættes desuden en økonomisk ramme i 2020 til 2022 til at øge udbuddet af erhvervsuddannelser i tyndt befolkede områder. Midlerne udmøntes af undervisningsministeren.

8. Adgangskurser, udvidet adgang til grundforløbets første del og nyt grundforløb+

Adgangskurser for voksne på erhvervsskolerne

Voksne ansøgere til erhvervsuddannelserne, som ikke opfylder adgangskravene på 02 i dansk og matematik, skal i dag opkvalificere sig på via en anden uddannelsesinstitution (VUC), før de kan optages og påbegynde på en erhvervsuddannelse. Voksne, der ikke opfylder adgangskravene til erhvervsuddannelserne, skal have enklere og mere sammenhængende uddannelsesforløb.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Erhvervsskolerne får ret til at udbyde selvstændige adgangskurser i dansk, dansk som andetsprog og matematik på niveau med folkeskolens 9. klasseprøver til voksne fra 25 år, der ønsker at søge ind på erhvervsuddannelserne.
- Adgangskurserne skal være et nyt selvstændigt uddannelsesforløb begrænset til voksne, der ønsker at søge optagelse på erhvervsuddannelserne, som supplement til den eksisterende mulighed med almen voksenuddannelse (avu) på VUC. Adgangskurserne skal alene målrettes voksne, som ikke opfylder adgangskravene, og som ønsker at søge optagelse på en erhvervsuddannelse.
- Målgruppen optages på en erhvervsuddannelse betinget af, at de opfylder adgangskravene efter gennemført adgangskursus og forud for erhvervsuddannelsens påbegyndelse. Elever kan optages på adgangskursus, hvis de efter erhvervsskolens vurdering er tæt på at have forudsætninger for at påbegynde en erhvervsuddannelse og er motiverede for at tilegne sig de nødvendige kvalifikationer, så de opfylder adgangskravet til erhvervsuddannelserne.
- Følge aktiviteten på adgangskurserne årligt. Hvis aktiviteten stiger uhensigtsmæssigt i forhold til det forudsatte på op imod 300 årselever, eller der i øvrigt er indikationer på uhensigtsmæssig adfærd vedrørende rekruttering af elever, kan aftaleparterne beslutte, at taksten helt eller delvist gøres afhængig af, at eleven starter på en erhvervsuddannelse inden for 6 måneder, efter eleven har afsluttet adgangskurset.
- Undervisningen i fagene skal tage udgangspunkt i læreplaner for Forberedende Grunduddannelse (FGU), som har et praksisfagligt indhold og er rettet mod erhvervsuddannelserne, men med samme faste varighed og niveau som de nuværende avu-fag. Adgangskursernes fag skal kunne udbydes på basisniveau og på G-niveau. Det skal kun være muligt at tage et fag én gang på hvert niveau med mulighed for at få dispensation i helt særlige tilfælde. Adgangskurserne oprettes med deltagerbetaling på cirka 120 kr., som svarer til de nuværende avu-fag, for ikke at skabe en skæv incitamentsstruktur mellem VUC og erhvervsskolerne.
- Søge SU-forligskredsens opbakning til, at der skabes mulighed for, at elever på de nye adgangskurser på erhvervsskoler kan modtage SU på kurser af kortere varighed end 3 mdr. Denne mulighed gælder ikke for elever på andre forløb herunder VUC's avu-forløb.

Aftaleparterne noterer sig, at det i Aftale om bedre adgang til uddannelse og job (FGU-aftalen) fremgår, at:

”Aftalepartierne er opmærksomme på, at den geografiske dækning af VUC-udbud, herunder særligt i landdistrikter, kan svækkes som følge af reformen. Der er afsat en pulje på 60 mio. kr. (2017-niveau) i perioden 2019-2021 til nødlidende VUC’er, som institutionerne vil kunne ansøge om del i efter nogle objektive kriterier. På baggrund af ekspertgruppen for voksen-, efter- og videreuddannelses anbefalinger og de igangværende trepartsforhandlinger herom vil der skulle ske en samlet stillingtagen til voksen- og efteruddannelses tilbuddene.”

Udvidet adgang til grundforløbets første del

Frafaldet på grundforløbets anden del blandt de 15-19 årige er lavere, hvis eleverne forinden har været på grundforløbets første del (cirka 10 procentpoint). Følgforskningen om erhvervsuddannelsernes grundforløb viser, at skolernes lærere og ledelser generelt vurderer, at grundforløbets første del fungerer godt. Erhvervsuddannelsesaftalekredsen igangsatte i 2018 et etårigt forsøg med udvidet optag til grundforløbets første del. Forsøget blev efterfølgende forlænget til også at omfatte optag i 2019.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Udvide adgangen til grundforløbets første del, så unge, inklusive unge der har gået på FGU, har adgang i op til to år efter afsluttet 9. og 10. klasse. Grundforløbets første del vil således fortsat være et tilbud til de helt unge elever. Undtaget fra adgang er unge, der har gået på en gymnasial uddannelse i mere end et år. Eleverne skal – som i dag – opfylde adgangskravene for at blive optaget. Der ændres ikke på den nuværende regel om, at elever, der har været optaget på og afbrudt grundforløbets første del, ikke kan optages på et nyt forløb på grundforløbets første del.

Grundforløb+ (GF+)

Frafaldet undervejs på grundforløbet er faldet fra cirka 27 procent i 2014/2015 til cirka 20 procent i 2015/2016. Det dækker dog over store forskelle mellem forskellige elevgrupper. Ses der alene på frafaldet på grundforløbets anden del, er dette lavest blandt grundskoleeleverne, som forinden har taget grundforløbets første del, og højest blandt unge elever 18-24 år, som starter direkte på grundforløbets anden del.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Tilbyde unge og voksne elever GF+ med en samlet fast varighed på 10 uger forud for påbegyndelse af grundforløbets 2. del. Forløbet er ikke obligatorisk. Det endelige uddannelsesvalg sker fortsat først ved påbegyndelsen af grundforløbets 2. del. Forløbet er for uafklarede elever samt elever med behov for opkvalificering af deres generelle almene og erhvervsfaglige kompetencer med henblik på senere at kunne opfylde overgangskravene til hovedforløbet. Elever, der ikke er undtaget fra adgang til GF+, kan frit optages. Forløbet skal tilrettelægges som et særskilt forløb for målgruppen, dvs. uafhængigt af grundforløbets 1. del for de unge. Elever på GF+ er omfattet af mulighed for SU.
- Følgende elever ikke har adgang til GF+:
 - Elever, der tidligere har gennemført en ungdomsuddannelse
 - Elever, der tidligere har påbegyndt grundforløbets første del eller grundforløb+
 - Elever, der har adgang til grundforløbets første del
 - Elever, der har haft adgang til, men har fravalgt grundforløbets første del for at begynde på grundforløbets anden del
 - Elever, der har gennemført grundforløbets anden del, herunder hvis dette helt eller delvist er erstattet af grundlæggende praktisk oplæring i virksomhed (ny mesterlære)

- Det faglige indhold på GF+ skal bestå af afklarende og introducerende elementer, herunder erhvervsfag (for eksempel arbejdspladskultur, metodelære, arbejdsplanlægning og samarbejde samt faglig kommunikation), og et kombinationsfag, der tones fagligt i forhold til fagretningen og indeholder danskfaglige, samfundsfaglige og sproglige kompetencer samt færdigheder i regning og praktikpladssøgning.
- Følge antallet af elever, der optages på GF+ samt frafald og overgang til grundforløbets anden del og til hovedforløbet.

9. Høj kvalitet skal få flere til at gennemføre en erhvervsuddannelse

Fremtidssikrede erhvervsuddannelser

Den teknologiske udvikling stiller store krav til institutionernes digitaliseringsgrad samt undervisernes faglige kompetencer. Et stærkt og levende uddannelsesmiljø er et vigtigt redskab til at skabe bedre trivsel og gennemførelse. For at skabe et stærkt uddannelsesmiljø er det blandt andet centralt, at eleverne møder engagerede, erfarne og dygtige lærere, som har den nyeste viden på området og kan formidle begejstringen for det konkrete fag og håndværk.

Aftaleparterne er enige om, at erhvervsskolerne med annullering af omprioriteringsbidraget får mulighed for at understøtte kvaliteten i undervisningen blandt andet ved at fremme skolernes indsatser inden for styrket digitalisering og inddragelse af eksterne undervisere i undervisningen. Desuden lægger aftaleparterne vægt på, at skolerne skal arbejde med at etablere attraktive undervisningsmiljøer for både unge og ældre elever, jf. aftalens kapitel 7.

Aftaleparterne er desuden enige om, at kvalitetspuljen i 2019 skal understøtte attraktive undervisningsmiljøer, inddragelse af eksterne undervisere i undervisningen, kompetenceudvikling af faglærere mv.

Aftaleparterne noterer sig, at:

- Regeringen i forbindelse med Sammenhængsreformen vil se på, om det eksisterende taxametersystem understøtter den rette balance mellem kvalitet, aktivitet, effektivitet og geografisk nærhed for den unge gennem et større eftersyn af området.
- Ved Folketingets vedtagelse nr. 52 fra 8. maj 2018, inviteres Folketingets partier til en drøftelse af konkrete tiltag, som sikrer lige vilkår for, at personer med handicap kan gennemføre en erhvervsuddannelse.

Øget gennemsigtighed om erhvervsskolernes nøgletal

Der er behov for endnu større åbenhed og gennemsigtighed om erhvervsskolernes nøgletal, så elever, forældre, vejledere og praktikvirksomheder får et bedre grundlag for at følge og sammenligne skolernes præstationer. Der findes i dag ikke et digitalt Danmarkskort med et fyldestgørende og retvisende samlet overblik over placering af udbydere og udbuddet af erhvervsuddannelser baseret på seneste aktivitet.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Der udvikles brugervenlige og fleksible præsentationer af nøgletal (dashboards), som skal bygge på eksisterende data i Datavarehuset og gøre benchmark muligt ved sammenligning af de enkelte uddannelser – også ned på skole- og uddannelsesniveau, da det i praksis har vist sig, at det nuværende Datavarehus af mange opleves som vanskeligt tilgængeligt. Hvis en elev for eksempel overvejer at læse til smed, skal det være muligt at sammenligne alle de erhvervsskoler, der udbyder smedeuddannelsen. Det skal også være muligt at sammenligne smedeuddannelsen med andre erhvervsuddannelser. Nøgletal fra initiativet om styrket kvalitetstilsyn kan indgå.

- Der udvikles et kort, hvor de unge kan se den geografiske placering af erhvervsskolernes nuværende udbud af de enkelte erhvervsuddannelser fordelt på grundforløbets 1. del, grundforløbets 2. del, hovedforløb og praktikcentre. Det skal desuden være muligt at få et samlet overblik over, hvor alle udbydere af erhvervsuddannelser er placerede, herunder også private, og det samlede nationale udbud af uddannelser.

Styrket kvalitetstilsyn og skærpede sanktioner

I det risikobaserede kvalitetstilsyn screenes skolerne med udgangspunkt i indikatorerne for EUD-reformens fire klare mål. Screeningen sker på baggrund af indikatorer med nøgletal for blandt andet frafald, søgning og trivsel. Screeningen sker ud fra institutionens aggregerede nøgletal frem for på for de enkelte uddannelser. Det gør det vanskeligere at identificere eventuelle udfordringer med for eksempel højt frafald på enkelte uddannelser. Der har været en historisk tendens til, at strenge sanktioner (tilbagebetaling af tilskud, afsat bestyrelse m.v.) helt primært har været anvendt i forbindelse med økonomisk uorden og i mindre omfang meget dårlig kvalitet.

Aftaleparterne noterer sig, at:

- Det risikobaserede kvalitetstilsyn justeres på baggrund af delaftalen om parallelsamfund på undervisningsområdet. Delaftalen indebærer, at der indføres to nye sanktioner, hvor undervisningsministeren fremadrettet vil kunne: 1) Fratage en institution eller afdeling af en institution adgangen til at optage elever ved optagelsesprøve m.v. og 2) træffe beslutning om, at en institution skal nedlægges, sammenlægges eller spaltes med en eller flere institutioner, hvis institutionen ikke inden for en treårig periode har indfriet de fastsatte mål i den med ministeren indgåede indsatsaftale.

Aftaleparterne er enige om, at:

- Justere det risikobaserede kvalitetstilsyn, så det ikke kun inddrager aggregerede tal for institutionen men også anvender nøgletal på afdelingsniveau og uddannelsesområder samt enkeltuddannelser.. Dette skal også ses i lyset af initiativerne om afskaffelse af de obligatoriske handlingsplaner for øget gennemførelse og øget frihed til erhvervsskolerne. Det er aftalekredsens intention, at sanktionstrappen anvendes i sin fulde skala ved vedvarende dårlig kvalitet på linje med økonomisk uorden i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet og gældende lovgivning. Dette skal blandt andet understøtte, at uddannelsernes kvalitet bliver et naturligt omdrejningspunkt for bestyrelser og direktion. Uddannelsernes kvalitet måles – som i dag – ud fra objektive kriterier. Uddannelsernes kvalitet kan for eksempel måles ved beskæftigelsesfrekvens, andelen af elever i skolepraktik og frafald.

10. Større sikkerhed for at få en praktikplads

Praktikpladstilsagn

I dag kan valg af en erhvervsuddannelse virke uoverskueligt for de unge blandt andet på grund af de oplevede udfordringer, der er forbundet med at finde en praktikplads. Desuden er der store regionale forskelle på andelen af elever, der har tilmeldt sig en erhvervsuddannelse, og som møder op ved uddannelsesstart. En tidlig relation til erhvervsskolen og til en virksomhed, som viser interesse for eventuelt at indgå en uddannelsesaftale på et senere tidspunkt, kan bidrage til at tydeliggøre uddannelsesvejen samt fastholde eleverne og deres interesse for at tage en erhvervsuddannelse.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Indføre mulighed for, at en praktikvirksomhed og en kommende EUD-elev i løbet af udskolingen giver hinanden et praktikpladstilsagn. Formålet er at styrke relationen mellem den unge, praktikvirksomheden og erhvervsskolen. Praktikpladstilsagnet er en hensigtserklæring fra virksomheden om, at virksomheden har intention om at ansætte den unge i en uddannelsesaftale på et senere tidspunkt. Tilsagnet har ikke karakter af formel ansættelse og binder hverken eleven eller virksomheden til at indgå en uddannelsesaftale. Tilsagnet har ingen sammenhæng med EMMA-kriterierne. Undervisningsministeriet inddrager arbejdsmarkedets parter i udformningen af praktikpladstilsagnet. Praktikpladstilsagnet skal ses i sammenhæng med initiativet om positiv italesættelse af virksomheder, der lever op til måltal, som en del af indsatsen for at sikre, at flere får en uddannelsesaftale på et tidligere tidspunkt.
- Praktikpladstilsagnet skal indgå i den nye vejledningsindsats, herunder erhvervspraktik og udskolingsaktiviteterne. Tilsagnet skal genovervejes af virksomhed og elev senest 8 uger før afslutningen af grundforløbets 2. del, hvor der skal tages stilling til, om der skal indgås en uddannelsesaftale. Der lægges op til, at virksomhed og elev har løbende dialog med henblik på at afstemme forventninger og fastholde den gensidige interesse i en kommende uddannelsesaftale.
- www.praktikpladsen.dk anvendes til at understøtte indgåelsen samt erhvervsskolens registrering af praktikpladstilsagnet. Der udvikles et nyt format med praktikpladstilsagn, som understøttes digitalt i Praktikportalen, hvor parterne kan oprette og ændre i tilsagnet og underskrive tilsagnet digitalt.
- Erhvervsskolerne skal tage initiativ til at skabe relationer til de kommende EUD-elever fra 9. og 10. klasse. Skolerne skal allerede efter modtagelse af tilmeldingen til ungdomsuddannelserne pr. 1. marts kontakte de kommende elever med tilbud om, at eleverne kan kontakte skolen for at få vejledning om og bistand til at indgå en uddannelsesaftale eller et praktikpladstilsagn.

Status på praktikpladssituationen med arbejdsmarkedets parter

Trepartsaftale II fra 2016 indebar blandt andet en målsætning om mindst 8-10.000 flere praktikpladser årligt i 2025 i forhold til 2015. Antallet af praktikpladser er stigende, blandt andet som følge af trepartsaftalen.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Regeringen inviterer arbejdsmarkedets parter til drøftelser om status på praktikpladssituationen primo 2019.

Udredningsarbejde vedrørende reglerne om elevers ansættelsesforhold

Virksomheden og eleven kan i dag ophæve en uddannelsesaftale inden for de første 3 måneder af praktiktiden uden varsel og uden grund (prøvetid). Derefter kan uddannelsesaftalen ophæves, hvis begge parter er enige, eller ensidigt af virksomheden eller eleven, hvis der er tale om væsentlig misligholdelse.

Det er vigtigt, at der skabes den rette balance mellem at sikre virksomhederne fleksibilitet i aftaleindgåelsen og at sikre eleverne sikkerhed i ansættelsen. Der er de seneste år observeret en markant stigning i andelen af virksomheder, der anvender korte uddannelsesaftaler, som tilsyneladende sker på bekostning af et fald i virksomhedernes ordinære uddannelsesaftaler. Således er antallet af ordinære aftaler faldet med 19 procent i perioden 2013-2018, mens antallet af restaftaler efter skolepraktik og korte aftaler steg med henholdsvis 42 og 91 procent.

Aftaleparterne er enige om, at:

- Der – sammen med arbejdsmarkedets parter – igangsættes et udredningsarbejde med sigte på at belyse fordele og ulemper for elever såvel som for virksomheder ved de nuværende regler om elevers ansættelsesforhold, prøvetid, sikkerhed i ansættelsen m.v., herunder reglerne om ophævelse af uddannelsesaftaler ved væsentlig misligholdelse samt om erstatning og godtgørelse i tilknytning hertil. Udredningsarbejdet kan munde ud i anbefalinger til regeljusteringer i det omfang, det skønnes relevant for, at der indgås flere uddannelsesaftaler. Der skal skabes den rette balance mellem at sikre virksomhederne fleksibilitet i aftaleindgåelsen og at sikre eleverne sikkerhed i ansættelsen. Eventuelle anbefalinger til regeljusteringer vil blive forelagt erhvervsuddannelsesaftalekredsen.

Praktikportalen videreudvikles samt udvikling og relancering af AMU-kurser i praktikvejledning

Frafaldet for elever på hovedforløbet er fortsat for højt (24 procent). Praktikken udgør typisk omkring 2/3 af hovedforløbet. Følgforskningen viser, at der overordnet set har været en negativ udvikling i skolernes forberedelse af, opfølgning på og inddragelse af elevernes praktik.

Der er i Trepartsaftale II fra 2016 afsat midler til udvikling af en ny Praktikportal, som styrker dialogen mellem skole og virksomheder, som er relevant i forbindelse med indgåelse af en uddannelsesaftale. Dialogen mellem skole og praktikvirksomhed i løbet af uddannelsen skal styrkes.

Praktikvirksomhederne skal desuden have bedre redskaber til at tilrettelægge og gennemføre elevers praktikperiode i virksomheden, så eleverne får det bedste udbytte af praktikforløbet.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Praktikportalen udvikles til også at understøtte virksomhedernes dialog med skolerne om elevens uddannelsesforløb, fremdrift og resultater. Det drejer sig blandt andet om skolevejledninger, praktikerklæringer og fraværsoplysninger, som det i dag er muligt at udveksle i Elevplan. Dialogen

vil ske via praktikportalen og i skolernes studieadministrative systemer, hvor kun udvalgte medarbejdere på elevens praktikvirksomhed, udvalgte medarbejdere på elevens skole, og eleven selv har adgang til oplysningerne via login med NemID. Det skal sikres, at oplysningerne om eleverne behandles dataetisk forsvarligt. Det indebærer blandt andet, at der skal kommunikeres tydeligt til eleverne, hvilke oplysninger der behandles, hvad oplysningerne anvendes til, og hvem der har adgang til dem. Derudover skal der indføres tidsfrister for sletning af oplysningerne for at sikre, at personoplysningerne ikke opbevares i længere tid end nødvendigt.

- AMU-kurserne i virksomhedernes praktikvejledning af elever relanceres. Undervisningsministeriet vil gå i dialog med de relevante efteruddannelsesudvalg om udvikling af praktikvejlederkurser og af undervisningsmateriale, så alle brancher dækkes, herunder mulighederne for, at kurserne kan stilles til rådighed som online kurser, så virksomhederne oplever deltagelse i kurserne som fleksible.

Positiv italesættelse af virksomheder, der lever op til måltal for praktikpladser

Trepartsaftale II fra 2016 indebar blandt andet indførelse af et praktikpladsafhængigt AUB-bidrag. Antallet af praktikpladser er stigende, blandt andet som følge af trepartsaftalen. Der skal ske en styrkelse af virksomhedernes incitament til at oprette praktikpladser og dermed understøtte den positive praktikpladsudvikling.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Igangsætte en indsats med positiv italesættelse af virksomheder, der lever op til deres måltal for antallet af praktikpladser i forbindelse med praktikpladsafhængigt AUB-bidrag, for eksempel mulighed for at virksomhederne kan anvende det i markedsføring i form af et logo mv. Initiativet udvikles med inspiration fra lignende udviklingsprogrammer. Initiativet skal ses i sammenhæng med initiativet om nyt praktikpladstilsagn.

11. Uddannelsesspecifikke initiativer: Social- og sundhedsuddannelserne og de merkantile uddannelser

Forsøgsramme til social- og sundhedsuddannelserne

Kommunerne har i flere sammenhænge peget på, at der kan blive mangel på social- og sundhedspersonale blandt andet som følge af, at de kommunale opgaver har ændret sig. Samtidig kræver social- og sundhedsassistentuddannelsen i dag praktik i det nære sundhedsvæsen (kommunalt), psykiatrien (kommunalt el. regionalt) og somatikken (regionalt). Kommunerne kan derfor ikke egenhændigt oprette flere praktikpladser på denne uddannelse.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Der afsættes en forsøgsramme i 2019 og 2020 til forsøg med social- og sundhedsuddannelserne for at tilvejebringe flere praktikpladser, for eksempel forsøg hvor eleverne har mere praktiktid i kommunerne og sikre hurtigere gennemførelse af praktiktid eller kortere forløb i regionerne. Forslaget skal ses i lyset af de kommende drøftelser om rekrutteringsudfordringer på sundheds- og ældreområdet. Forsøget udmøntes i samarbejde med Kommunernes Landsforening, Danske Regioner, Danske SOSU-skoler og FOA.

Aftaleparterne noterer sig, at:

- Regeringen har igangsat en kortlægning af udfordringerne med at rekruttere social- og sundhedspersonale i særligt kommunerne, og at der på den baggrund gennemføres forhandlinger om rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne. Aftaleparterne noterer sig også, at regeringen er i dialog med arbejdsmarkedets parter om en flerårig praktikpladsaftale, som skal styrke tilgangen til og gennemførelsen af social- og sundhedsuddannelserne.

Gymnasiale studenter i de merkantile erhvervsuddannelser

I dag stilles der krav om, at gymnasiale studenter, der ønsker at påbegynde en merkantil erhvervsuddannelse skal have et afkortet grundforløb, inden de kan starte på hovedforløbet. Hhx-studenter skal have et grundforløb på 5 uger, mens de øvrige studenter (htx, stx, eux og hf) skal have et grundforløb på 10 uger. På finansuddannelsen er grundforløbet 1 uge for alle gymnasiale studenter.

Det vurderes, at hhx-studenter i kraft af deres 3-årige merkantile gymnasiale uddannelse har tilstrækkelige forudgående kompetencer til at kunne relatere den merkantile grundviden til den konkrete arbejdsplads og den konkrete uddannelse uden grundforløbsundervisning.

Det er ligeledes vurderingen, at de øvrige gymnasiale studenter – givet deres forudgående niveau – kan tilegne sig tilstrækkelige merkantile kompetencer inden for 5 ugers grundforløb i stedet for de nuværende 10 uger.

Det har været et bredt ønske, at den nuværende overgangsordning for studenterne i de merkantile erhvervsuddannelser forlænges med 3 år, således at hovedforløbet for gymnasiale studenter først afkortes 2023.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Hhx-studenter, der ønsker at påbegynde en merkantil erhvervsuddannelse (finansuddannelsen

undtaget) fremover får standardmerit for hele grundforløbet, og dermed begynder direkte på hovedforløbet.

- Stx-, htx-, hf- og eux-studenter, der ønsker at begynde på en merkantil erhvervsuddannelse (finansuddannelsen undtaget), får afkortet grundforløbet fra i dag 10 uger til 5 uger.
- Høre det faglige udvalg for finansuddannelsen, om de ønsker at gymnasiale studenter skal have standardmerit for hele grundforløbet. Hvis dette er tilfældet, beslutter aftaleparterne, at stx-, htx-, hf- og eux-studenter fremover får standardmerit for hele grundforløbet på finansuddannelsen, og dermed begynder direkte på hovedforløbet.
- Overgangsordningen for studenter i de merkantile erhvervsuddannelser forlænges med tre år frem til 1. august 2023.
- Antallet af studenter, der har en uddannelsesaftale, når de starter på grundforløbet på de merkantile erhvervsuddannelser skal øges fra det nuværende niveau på cirka 22 procent.
- Gennemføre tiltag, der kan reducere omfanget af uhensigtsmæssig dobbeltuddannelse, og at de vil overveje virkemidler til at understøtte en hensigtsmæssig uddannelsesadfærd. Det skal give rum til i stedet at prioritere kvalitet i uddannelse. Tiltagene kan for eksempel omfatte økonomiske incitamenters samt vejledning og pædagogiske tiltag i starten af de gymnasiale uddannelser for de elever, hvor det måtte være relevant.

12. Afbureaukratisering, frihed og forenkling

Adgang til at udfordre oprettelsen af nye erhvervsuddannelser

Arbejdsmarkedets behov for uddannet arbejdskraft ændrer sig med stor hastighed både lokalt og nationalt og på tværs af eksisterende brancher og eksisterende overenskomster. Der er derfor behov for, at erhvervsskoler, virksomheder og organisationer får mulighed for at supplere de eksisterende erhvervsuddannelser ved at stille forslag om at oprette nye erhvervsuddannelser for bedre at imødekomme de skiftende behov for uddannet arbejdskraft i virksomhederne.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Erhvervsskoler, virksomheder og organisationer løbende kan ansøge om oprettelse af nye erhvervsuddannelser. Ansøgningen skal ses i sammenhæng med de faglige udvalgs aflevering af de årlige udviklingsredegørelser. Ansøgningen skal sandsynliggøre et udækket uddannelsesbehov. Undervisningsministeriet udvikler en procedurebeskrivelse for ansøgning, bemanding, nedsættelse af udviklingsudvalg m.v. Undervisningsministeren vurderer efter høring af Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU), om der kan etableres et fagligt udvalg, eller om der skal nedsættes et udviklingsudvalg, herunder udvalgets sammensætning.
- Udviklingsudvalget eller et fagligt udvalg skal udarbejde en 10-punkts-plan, herunder afdække behovet for oprettelse af nye erhvervsuddannelser. Hvis udvalget på den baggrund vurderer, at der er et udækket uddannelsesbehov, kan udvalget indstille til undervisningsministeren, at der oprettes en ny erhvervsuddannelse. Undervisningsministeren godkender oprettelsen af den nye erhvervsuddannelse. REU afgiver indstilling herom. Hvis udvalget vurderer, at der allerede findes et fagligt udvalg inden for et nært beslægtet fagområde, kan udvalget anmode det faglige udvalg om at overtage ansvaret for oprettelsen og den videre udvikling af den nye erhvervsuddannelse. Hvis det faglige udvalg ikke vil overtage ansvaret for uddannelsen, fungerer udviklingsudvalget som fagligt udvalg, indtil der kan nedsættes et fagligt udvalg.

Forenkling og mere ensartede procedurer for de faglige udvalgs godkendelse af praktikvirksomheder

Aftaleparterne noterer sig, at

- Der som opfølgning på trepartsaftale II fra 2016 er igangsat et arbejde med at gøre de faglige udvalgs krav til- og procedurer for godkendelse af praktikvirksomheder mere enkle og overskuelige, så flere virksomheder ønsker at blive godkendt.

Forenkling af beskrivelsessystemet

Styringen af hver enkelt uddannelse fra formål og beskrivelse af kompetencemål i uddannelsesbekendtgørelser til undervisning og læring på skoler er i dag en kompleks proces. Selv om uddannelsesordninger og lokale undervisningsplaner udarbejdes i et nært samarbejde mellem faglige udvalg og skoler, kan det til tider være vanskeligt for skolerne at omsætte uddannelsesordninger til konkret undervisning. Omvendt er skolerne afhængige af forholdsvis detaljerede beskrivelser af mål og indhold for at tilrettelægge undervisningen, ligesom sådanne er nødvendige for at sikre den nationale kompetence.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Det samlede beskrivelsessystem skal forenkles og afbureaukratiseres. Formålet er at få enklere og tydeligere mål for skolernes tilrettelæggelse af undervisningen. Derfor iværksætter Undervisningsministeriet et udvalgsarbejde med erhvervsskolerne og arbejdsmarkedets parter med henblik på at udarbejde forslag til et nyt styrings- og beskrivelsessystem for erhvervsuddannelserne. Udgangspunktet for arbejdet er, at den nuværende kompetencefordeling mellem skolerne, ministeriet og de faglige udvalg er uændret. Udvalgsarbejdet skal afsluttes inden udgangen af juni 2019.
- Udvalgsarbejdet skal resultere i forslag til et nyt beskrivelses- og styringssystem, der sikrer, at den nationale kompetence i uddannelserne fastholdes, og at uddannelserne smidigt og hurtigt kan tilpasses ændringer i arbejdsmarkedets behov. Desuden skal det sikres, at beskrivelsesarbejdet i forhold til kompetencemål, fag og krav til bedømmelse etc. så vidt muligt er fælles for skolerne for at undgå dobbeltarbejde. Udvalgsarbejdet skal desuden komme med forslag til, hvordan der kan skabes større ensartethed mellem beskrivelserne af uddannelserne gennem anvendelse af fælles skabeloner og fælles rammer for detaljeringsniveau. Som grundlag for udvalgsarbejdet fastsætter Undervisningsministeriet minimumsvarigheder for de uddannelsesspecifikke fag. Intentionen er, at varigheden af hvert uddannelsesspecifikt fag i hovedforløbet, herunder de valgfrie specialefag, fastsættes med længst mulig varighed, dog minimum 1 uge. For hver erhvervsuddannelse bestemmer det faglige udvalg uddannelsens formål, varighed, struktur, overgangskrav fra grund- til hovedforløb, slutmål og afsluttende prøve samt de faglige mål for fagene inden for de generelle rammer. Arbejdet med skabeloner ændrer ikke denne arbejdsdeling. Undervisningsministeriet igangsætter udarbejdelsen af en taksonomisk vejledning, der systematisk beskriver niveauer og progression i elevernes læring. Vejledningen skal danne grundlag for en fælles taksonomi til beskrivelse af erhvervsuddannelserne, der skal anvendes i beskrivelsen af uddannelserne i den konkrete undervisningstilrettelæggelse og som nøgle til vurdering af elevens opnåede kompetencer.
- Der etableres erhvervsskolenetværk for de enkelte uddannelser. Skolenetværkene skal sikre et stærkere samarbejde mellem skolerne og udgøre en platform for dialogen og samarbejdet om udfyldelse af de undervisningsmæssige rammer, der er fastsat for fag og prøver i den enkelte uddannelse, så undervisningen har et mere ensartet afsæt og output overalt i landet. Skolenetværkene skal udføre deres arbejde i dialog med de faglige udvalg for at sikre den fælles forståelse af fagenes mål.

Deregulering (handlingsplaner, talentspor og eud+)

Erhvervsuddannelsesreformens indførelse af særlige forløb for talent, voksne, eux mv. medførte en øget og utilsigtet detaljstyring af uddannelsernes tilrettelæggelse og indhold. Det har resulteret i knap 50 forskellige kombinationer af elevtyper for hver enkelt uddannelse, dvs. kombinationer af baggrund (for eksempel 9. klasse eller gymnasiet) og forløb (for eksempel eux eller mesterlære), hvilket utilsigtet komplicerer skolernes muligheder for at tilrettelægge og gennemføre undervisningen samt sikre den faglige kvalitet.

Eud+ blev indført som en særlig adgang for unge under 25 år til at tage efterfølgende trin uden uddannelsesaftale på grundlag af beskæftigelse efter trin 1. Behovet for eud+ er bortfaldet, og ordningen anvendes stort set ikke af skolerne.

For at give erhvervsskolerne øget frihed og tid til undervisningen, som er kerneopgaven, erstattes centralt fastsatte krav til skolernes tilrettelæggelse med lokal udvikling.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Afskaffe kravet om de obligatoriske handlingsplaner for øget gennemførelse, så skolerne får friere rammer til tilrettelæggelsen af den lokale kvalitetsudvikling. Initiativet fjerner ikke kvalitetsreglernes krav til skolerne om at lave evalueringsprocesser og opfølgingsplaner, men fjerner kravet om at opfølgningen skal indeholde en handlingsplan for øget gennemførelse. Dermed vil skolerne fremover selv kunne bestemme, hvordan skolens ledelse og bestyrelse præsenterer evalueringsprocesser og opfølgingsplaner, der dog fortsat skal være offentligt tilgængelige. Der vil fortsat blive fulgt op på reformmålene som led i den styrkede opfølgning og kvalitetstilsynet.
- Afskaffe kravet om, at skolerne skal tilbyde talentspor, hvor indholdet er fastlagt af de faglige udvalg. I stedet skal skolerne selv lokalt kunne tilrettelægge og beslutte indholdet i talentudviklingsforløb. Skolerne fastholdes således på kravet om at skulle arbejde med talentindsats i erhvervsuddannelserne.
- Afskaffe eud+.

Forsøg med erhvervsuddannelserne

Undervisningsministeren igangsatte primo 2018 forsøg med erhvervsuddannelserne, som gav erhvervsskolerne øget frihed og fleksibilitet. Der kunne gennemføres forsøg, der ikke medførte statslige merudgifter, alene krævede fravigelse af erhvervsuddannelsesreglerne og lå inden for intentionerne i erhvervsuddannelsesreformen fra 2015.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Erhvervsskolerne fremadrettet løbende kan søge om udgiftsneutrale forsøg med erhvervsuddannelserne, herunder eux, som indebærer fravigelse af erhvervsuddannelsesloven med tilhørende bekendtgørelser. Undervisningsministeren afgør, om forsøgene kan godkendes efter høring af Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede uddannelser.

Professionalisering af bestyrelserne på erhvervsskolerne

Flere bestyrelser oplever, at det er en udfordring at tiltrække personer med de rette kompetencer til at indgå i bestyrelsesarbejdet på erhvervsskolerne. Når de nødvendige kompetencer ikke er til stede i bestyrelserne, er der risiko for, at institutionerne ikke drives optimalt, herunder at uddannelserne ikke modsvarer arbejdsmarkedets behov. Samtidig ses et behov for at fremhæve det ansvar, som bestyrelserne skal leve op til.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Beløbsgrænserne for bestyrelsesmedlemmer hæves generelt for formandskab og menige bestyrelsesmedlemmer.
- Erhvervsskoler, som Undervisningsministeriet har sat under skærpet tilsyn på grund af økonomi og/eller kvalitet, skal kunne pålægges at gennemføre en ekstern analyse af bestyrelsens arbejde med henblik på at vurdere, om Undervisningsministeriet skal udskifte bestyrelsen.
- Der udarbejdes generelle vejledende kompetenceprofiler for medlemmer af bestyrelserne, som afspejler institutionernes uddannelsesmæssige kompleksitet og økonomi. De eksisterende kompetenceprofiler skærpes således, at bestyrelsesmedlemmer blandt andet udpeges med

udgangspunkt i opdateret og relevant erhvervs erfaring i forhold til institutionens virkefelt.

- Indføre krav om gennemførelse af kort bestyrelsesuddannelse for nye bestyrelsesmedlemmer på erhvervsuddannelsesinstitutioner, såfremt de ikke har tilsvarende formelle eller uformelle kompetencer andetsteds fra.
- Iværksætte en årlig bestyrelseskonference med fokus på aktuelle uddannelsespolitiske og bestyrelsesorienterede opgaver.

Ændring af indrapportering af kommunal rekvireret aktivitet

Kommunal rekvireret aktivitet er undervisning, der finansieres af kommunen. Det er reguleret i betalingsloven. Når elever og kursister er omfattet af betalingsloven, har det den konsekvens, at tilskud, som uddannelsesinstitutionen ville have fået fra Undervisningsministeriet, skal opkræves hos kommunen. De nuværende omstændelige betalingsregler kan forenkles betydeligt. Betalingslovselever kan for eksempel være elever, der er fyldt 18 år, og som modtager uddannelseshjælp, kontanthjælp, integrationsydelse m.v.

Der er behov for at lette forretningsgangene mellem institutioner og kommuner.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Forenkles de tilmeldingsblanketter, som kommunerne skal bruge, når de indgår aftaler med institutionerne om betalingslovselever i sammenhæng med en afsøgning af mulighederne for at digitalisere de forenklede blanketter.

Udvikling af digitale revisorerklæringer til alle uddannelsesinstitutioner

Af rapportering af uddannelsesinstitutionernes tilskudskontrol til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet foregår i dag ved, at institutionerne indsender en pdf-kopi af ledelses- og revisorerklæringerne. Dette medfører administrativt tunge arbejdsgange.

Alle institutioner på Undervisningsministeriets område har en digital signatur. Det er en udfordring at øge brugen af denne sådan, at institutionerne også bruger den digitale signatur ved de indberetninger til Undervisningsministeriet, som kræver en underskrift.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Revisorerklæringerne vedrørende tilskudskontrol fremover skal kunne indberettes elektronisk i sammenhæng med aktivitetsindberetninger.
- Det undersøges, om eksisterende systemløsninger i Undervisningsministeriet kan tilpasses med fællesoffentlige elementer, herunder NemLogin, så institutionerne i højere grad kan benytte digital signatur ved indberetninger til Undervisningsministeriet.

13. Aftalens øvrige elementer

Følgende dele af aftalens kapitel 1 er omfattede af folkeskoleforliget:

- Valgfag i 7.-9. klasse på erhvervsskolerne
- Lærere fra erhvervsskolerne skal gennemføre undervisning, forløb og aktiviteter i folkeskolen
- Obligatorisk prøve i det obligatoriske praktiske/musiske valgfag i 8. klasse
- Følge og drøfte realiseringen af intentionerne om mere praksisfaglighed i udskoling

Følgende del af aftalen skal der søges SU-forligskredsens opbakning til:

- At der skabes mulighed for, at elever på de nye adgangskurser på erhvervsskoler kan modtage SU på kurser af kortere varighed end tre måneder.

Aftalen har i øvrigt karakter af en stemmeaftale.

Regeringen og aftaleparterne er enige om følgende finansiering af aftalen:

- Reserve for EUD og Disruption (1.646 mio. kr. i perioden 2019-2022)
- Provenu fra lov om befordringsrabat (128 mio. kr. i perioden 2019-2022)
- Provenu fra korrektion af PL (44 mio. kr. i perioden 2019-2022)
- Reserve fra undervisnings-, uddannelses-, og kulturområdet svarende til erhvervsuddannelsernes andel (130 mio. kr. i perioden 2019-2022)
- Kvalitetsudviklingspulje, eud-reformen 2014 (130 mio. kr. i perioden 2019-2022)
- Reserve til nyt trin 3 på merkantile erhvervsuddannelser, eud-reformen 2014 (45 mio. kr. i perioden 2019-2022)
- Afkortning af gymnasiale studenters grundforløb på merkantile uddannelser (199 mio. kr. i perioden 2019-2022)

Bilag 1. Aftale om annullering af omprioriteringsbidraget på erhvervsuddannelserne (5. november 2018)

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at erhvervsuddannelserne skal være attraktive, så flere tager en erhvervsuddannelse, særligt efter grundskolen. Aftalepartierne kan imidlertid konstatere, at EUD-reformens intentioner om blandt andet, at mindst 25 pct. af unge i 2020 og mindst 30 pct. i 2025 skal vælge en erhvervsuddannelse, ikke ser ud til at blive realiseret.

Regeringen og Dansk Folkeparti er derfor enige om, at der er behov for en ekstraordinær indsats for erhvervsuddannelserne.

Danmark har en lang tradition for stærke erhvervsuddannelser, der giver gode job- og karrieremuligheder. Dygtige og initiativrige faglærte er et centralt omdrejningspunkt i Danmark. De tænker nyt, skaber nye produkter eller udvikler nye måder at gøre tingene på. Det skaber vækst og de nye jobs, som vi har brug for. Og vi har behov for de dygtige faglærte, der udfylder de jobs. Vi har behov for mennesker, der kan bruge både hovedet og hænderne.

Samtidig kræver den teknologiske udvikling stærke tekniske og faglige kompetencer, som kan bidrage til at fremtidssikre de danske virksomheder og samfundet. Vi har brug for de dygtige faglærte også i fremtiden.

For at styrke optimisme på skolerne og for at understøtte det politiske ønske om at få flere unge til at vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse, er regeringen og DF enige om at afskaffe omprioriteringsbidraget på erhvervsuddannelserne fra 1. januar 2019 og frem. Erhvervsskolerne får derved bedre muligheder for at tiltrække og fastholde elever.

Aftaleparterne er enige om, at erhvervsskolerne med bortfald af omprioriteringsbidraget får mulighed for at understøtte kvaliteten i undervisningen ved fx at inddrage eksterne undervisere i undervisningen og give underviserne mulighed for virksomhedspraktik. Endvidere lægger aftalepartierne vægt på, at skolerne skal arbejde med at etablere attraktive undervisningsmiljøer for både unge og ældre elever.

Regeringen og Dansk Folkeparti er desuden enige om, at der er behov for konkrete initiativer til at styrke søgningen til og gennemførelsen af erhvervsuddannelserne. Aftaleparterne vil derfor invitere de øvrige partier i EUD-aftalekredsen til at tilslutte sig aftalen om annullering af omprioriteringsbidraget på erhvervsuddannelserne og samtidig fortsætte forhandlingerne med afsæt i regeringens udspil om styrkede erhvervsuddannelser.

I de videre forhandlinger vil regeringen og Dansk Folkeparti sikre forslagene om GF1, GF+, obligatorisk prøve i de praksisfaglige valgfag, understøttelse af 10. klasse på erhvervsuddannelserne, understøttelse af ungdomsmiljøer, kommunale målsætninger om søgning til EUD samt styrket kvalitetstilsyn.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at søge at finde finansieringsforslag, der kan udvide rammen, der vil muliggøre andre elementer i EUD-udspillet, herunder vil regeringen og Dansk Folkeparti søge aftalepartiernes tilslutning til anvendelse af udisponerede midler i eksempelvis kvalitetsudviklingspuljen mv.

Aftale om annullering af omprioriteringsbidraget på erhvervsuddannelserne har karakter af en stemmeaftale.

Bilag 2. Økonomi

Samlet økonomioversigt, Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelserne til fremtiden (initiativer med udgiftsvirkning, mio. kr., 2019 pl.)					
	2019	2020	2021	2022	I alt
Initiativer					
Annullering af omprioriteringsbidraget	129	268	403	535	1.336
Kvalitetspuljen forlænges (undervisningsmiljøer, eksterne undervisere, kompetenceudvikling m.v.)	168	0	0	0	168
1. Mere praksisfaglighed i folkeskolen					
Valgfag i 7.-9. klasse på erhvervsskolerne	6	15	15	15	51
Obligatorisk praksisfaglig eksamen	0	0	28	28	56
Praksisfaglighed i læreruddannelsen	1	0	0	0	1
Udvidelse af forsøg med EUD8/9	4	4	4	4	16
Økonomisk ramme til understøttelse af erhvervspraktik	2	2	0	0	4
2. Et stærkere fundament for valg af ungdomsuddannelse					
Et nationalt program for valg af ungdomsuddannelse for alle elever i 7. - 9. klasse	1	1	1	1	4
Systematisk tilgang til uddannelsesvalget	4	4	2	1	11
Introducerende tilbud i 8. og 9. klasse	0	0	0	0	0
Ny model for uddannelsesparathedsvurdering	1	3	1	1	6
Styrket kollektiv vejledning i udskolingen	1	0	0	0	1
Kompetenceudvikling af vejledere og folkeskolelærere	5	6	6	3	20
Økonomisk ramme til understøttelse af folkeskolelærere og vejledere i praktik på erhvervsskoler	2	2	2	2	8
3. Kommunerne skal have større ansvar for søgningen					
Kommunale måltal for søgning til eud	2	1	1	1	4
Falke-prisen	0	0	0	0	0
5. 10. klasse skal fortsat bidrage til at øge søgningen til erhvervsuddannelserne					
Understøttelse af 10. klasse på erhvervsskolerne	11	10	12	12	45
6. Dannelse, iværksætter og videreuddannelsesmuligheder					
Udvikling af udbud af adgangskurser til professionsbacheloruddannelser	1	1	0	0	2
Alle erhvervsuddannede får adgang til Gymnasiale Suppleringskurser (GSK).	10	10	9	9	38
Dannelse i erhvervsuddannelserne.	1	2	2	0	5
7. Attraktive undervisningsmiljøer, kompetenceudvikling af erhvervsuddannelseslærerne, mindre elevfravær og bedre uddannelsesmuligheder i tyndt befolkede områder					
Styrkelse af undervisningsmiljøer, herunder udvikling af nye ritualer og traditioner	3	5	5	5	19
Information til praktikvirksomheder om elevfravær under skoleophold	0	0	0	0	1
Forsøg med bedre muligheder for kostophold på erhvervsskoler i tyndt befolkede områder	3	6	6	4	18
Særtilskud til små erhvervsskoler, der modtager udkantstilskud, og som har under 450 årselever	10	0	0	0	10
Økonomisk ramme til udbud af erhvervsuddannelser i tyndtbefolkede områder	0	10	10	10	30
8. Adgangskurser, udvidet adgang til grundforløbets 1. del og nyt grundforløb+					
Adgangskurser på erhvervsskolerne for voksne i dansk, dansk som andetsprog og matematik	0	0	0	0	0
Adgang til grundforløbets første del udvides til op til to år efter 9. og 10. klasse	0	63	62	62	188

Nyt 10-ugers introducerende og afklarende grundforløb (GF+) for de lidt ældre unge og for voksne	1	69	69	69	208
9. Høj kvalitet skal få flere til at gennemføre en erhvervsuddannelse					
Øget gennemsligtighed gennem præsentationer af data over erhvervsskolernes nøgletal og kort over den geografiske placering af erhvervsskolernes udbud af erhvervsuddannelser	1	1	0	0	2
Kvalitetstilsynet opgraderes	4	5	5	5	19
10. Større sikkerhed for at få en praktikplads					
Nyt praktikpladstilsagn	3	3	2	2	11
Praktikportalen videreudvikles	1	3	3	3	10
Positiv italesættelse af virksomheder, der lever op til måltal for antallet af praktikpladser	1	0	0	0	1
11. Uddannelsesspecifikke elementer: Social- og sundhedsuddannelserne og de merkantile uddannelser					
Forsøgsramme til forsøg på social- og sundhedsuddannelserne, for eksempel hvor eleverne har mere praktiktid i kommunerne og mindre praktiktid i regionen	2	2	0	0	3
12. Afbureaukratisering, frihed og forenkling					
Adgang til at udfordre oprettelsen af nye erhvervsuddannelser	1	1	0	0	2
Forenkling af beskrivelsessystemet	2	3	2	2	10
Deregulering (handlingsplaner, talentspor og eud+)	4	4	3	3	14
Udvikling af digitale revisorerklæringer til alle uddannelsesinstitutioner	0	1	1	1	4
I alt	383	505	655	779	2.322